

Naturskyddsföreningen *Alingsås*

GR
Box 5073
402 22 Göteborg

gr@grkom.se

Alingsås 2013-09-25

Synpunkter på Vattenförsörjningsplan för Göteborg

Alingsås Naturskyddsförening har granskat förslaget till regional vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen och vill framföra följande synpunkter på planen.

Föreningen är helt överens med förslaget att en sådan plan bör syfta till att i ett långsiktigt perspektiv trygga den framtida vattenförsörjningen. Det är därvid särskilt viktigt att redan nu beakta att klimatförändringar kan komma att påverka regionen, och dess möjliga råvattentäkter. Förslaget bör därför om möjligt konkretiseras mer med hänsyn till att eventuella förändringar kan komma att innebära förluster av möjliga råvattentäkter (bl.a. Göta Älv).

Förtjänstfullt pekar förslaget på de samordningsmöjligheter som finns inom regionen, en faktor som kan vara viktig för framtiden om problem uppstår med råvatten eller vattenförsörjning inom någon av regionens kommuner. Samarbetet och möjligheterna till interkommunala vattentransporter bör rimligen utökas i framtiden. Vi föreslår dessutom att GR redan nu överväger att ihop med berörda kommuner längs Göta Älv och vattenfattiga kustkommuner börja planera för att utnyttja den vattenresurs som Väneren utgör. På riktigt lång sikt (bortom en tidshorisont på 2050) är detta en robust systemlösning som garanterar en framtida råvattenförsörjning för flertalet av regionens kommuner. Nuvarande vattenförsörjningssystem kan därmed i allmänhet reduceras till reservvattentäkter, vilka alltid kommer att behövas för oförutsedda problem.

Vision – ”En trygg och långsiktigt hållbar vattenförsörjning” samt de tre målområdena -

Gott och hälsosamt dricksvatten i kranen

Säker tillgång till råvatten av god kvalitet

Robusta vattenförsörjningssystem

ser föreningen som riktiga och de fokuserar analysen på de övergripande och viktiga frågeställningarna.

Vad föreningen dock vill framhålla är att väldigt lite vikt trots allt läggs vid att värdera de olika möjliga råvattentäkter som finns utifrån de begränsningar som miljöhänsyn och naturliga/lagstadgade vattenregimer och olika verksamheter inom avrinningsområdena innebär. I vissa fall torde sådana problem innebära en risk att vissa av de vattenresurser som omnämns inte kan utnyttjas eller endast i begränsad omfattning kan bidra till vattenförsörjningen. Avsaknaden av denna djupare analys, framförallt att inte vattenresursernas in-situ värde berörs alls, ser vi alltså som en stor brist som inom ramen för det fortsatta arbetet med mål och åtgärder bör utredas.

Ett typexempel är Säveån med dess komplexa avrinningsområde. De stora sjöarna värderas som vattenresurser av regional betydelse för försörjningen. Inom

avrinningsområdet förekommer stora områden med rationellt skogs- och lantbruk, en mängd industrier och tätorter med olika föroreningsbilder, vattenkraftsproduktion flerstädes och dessutom är t.ex. Mjörn av riksintresse för naturvård och har mycket stora värden för friluftsliv, sportfiske och rekreation (i sjön finns flera tusen småbåtar). Enligt en gammal vattendom ska sjön dessutom ha en "naturlig" avtappning enligt avbördningskurva. Längs ån finns flera naturreservat och Natura2000 områden (bl. a. för laxen) som upprättats med hänsyn till den speciella miljön kring ån. Det är alltså många intressen som ska samsas och sammanvägas innan ett beslut om ev. avtappning av vatten för dricksändamål kan tas. Av flera skäl bör t.ex. ingen avtappning utöver avrinningen ske vid flöden under $5 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

NÅGRA SPECIFIKA SYNPUNKTER

Av de diskuterade målen anser vi att det är viktigt att stor vikt fästs vid frågan om uthållig förnyelse i produktions och distributionssystemen. Av analysen framgår att odefinierade förluster (läckage) tenderar att öka under senare tid. Föreningen Svenskt Vatten påtalade dessa problem redan under 90-talet.

Läckage kan ibland innebära risker för extern förorening i distributionsnäten. Produktionssystemen måste därtill kunna avskilja/döda de kända sjukdomsalstrande mikroorganismer som kan finnas för att kunna garantera ett säkert och hälsosamt dricksvatten.

Att vattenförsörjningsfrågan integreras i den rullande samhällsplaneringen, kanske i form av vattenplanen inom översiktsplaneringen, ser föreningen som en självklarhet. Vatten är vårt i särklass viktigaste livsmedel och säker tillgång till lämpliga råvattenresurser är därför centralt. Relaterat till planarbetet anser föreningen också att det är betydelsefullt att det upprättas vattenskyddsområden, vilka i normalfallet omfattar hela avrinningsområdet. Områdena bör ha adekvata föreskrifter för befintliga produktionsenheter, men att man även i ÖP tar hänsyn till behovet av framtida resurser och ev. skyddsområden. I vissa fall torde det dessutom vara behov av en viss tillsyn!

Att utreda, och så småningom även föreslå åtgärder mot ett förändrat klimats effekter på den framtida vattenförsörjningen ser Naturskyddsföreningen som en viktig insats som kan ske samordnat med t.ex. utredningar om översvänningsrisker och liknande som idag sker inom flertalet kommuner..

I bedömningen av potentiella resurser inom område 1, - Kusten, så omnämnes ett antal småsjöar. Dessa utgör källsjöar till avvattnande mindre åar med mycket värdefulla fiskpopulationer och är alltså direkt olämpliga som vattentäkter. För område 3 nämns Mjörn –Anten som potentiellt viktiga då de tillsammans med befintliga grundvattenmagasin (infiltration) kan stå för en betydande del av regionens vattenförsörjning. Detta anser Naturskyddsföreningen vara fel, med hänsyn till de risker som finns och påverkan på grundvattenmagasinen. Jfr också ovan där Sävåån-Mjörn togs upp som exempel på en komplex situation som borde utvärderats noggrannare innan ett förslag som detta går vidare.

Sammanfattningsvis håller föreningen med om slutsatserna att det inom regionen, möjligen med undantag för kustzonen, finns tillräckliga vattenresurser för att täcka även framtida behov. Men detta är enligt vår mening enbart när man i teknisk mening ser till

vattentillgångar och flöden och bortser från många andra faktorer som verksamheter risker och effekter på nedströms vattenmiljöer. Tas hänsyn till sådana faktorer kan bilden förändras och vår inledningsvis framförda synpunkt att man redan nu bör planera för att utnyttja en näst intill oändlig resurs, Vänern, bör övervägas. Kostnaderna blir stora men många kommuner kan gå samman om ett sådant projekt.

Med vänlig hälsning

Ingvar Andersson, ordförande för Naturskyddsföreningen i Alingsås